

Arkivsak-dok. 23/34420-1
Saksbehandler Guro Elise Berg

Saksgang
Formannskapet 2023 - 2027
Bystyret 2023 - 2027

Møtedato
02.11.2023
14.11.2023

Sak nr.
1/23

Unntatt offentlighet ihht

Handlingsprogram Østre bydel 2024-2027 - sluttbehandling

Saksordførersak.

Saksordfører: Therese Thorbjørnsen (Ap)

Medsaksbehandlere:

Saksordførers innstilling:

Legges fram i møtet

Vedlegg:

1. Avtale mellom staten og Sarpsborg kommune om områdesatsing i Østre bydel 2023-2027
2. Programbeskrivelse Områdesatsing Østre bydel
3. Handlingsprogram Østre bydel 2023

Sammendrag:

Sluttbehandlingen redegjør for status i arbeidet med Østre bydel og videre fremdrift.

Kommunal- og distriktsdepartementet har gitt tilsagn om inntil 5 millioner kroner til områdesatsing Østre bydel i 2023, og en femårig intensjonsavtale (2023-2027) om statlig samarbeid om områdesatsingen. Årlige handlingsplaner utarbeidet i samarbeid med departementet vil gi grunnlag for søknad om årlige tilskudd i avtaleperioden. Prosessen vil bli tilpasset Kommunal- og distriktsdepartementets opplegg og fremdrift.

Kommunedirektøren anbefaler at saken nå avsluttes som saksordførersak. Fra 2024 vil det bli lagt fram en innstillingssak for formannskapet i januar hvert år. Denne vil inneholde evaluering av året som er gått og handlingsplan for det påbegynte året. Dette vil gi grunnlag for det årlige tilskuddet i perioden med statlig samarbeid.

Utredning:

Programbeskrivelse og Handlingsprogram for Østre bydel 2023 ble vedtatt av Sarpsborg bystyre høsten 2022, jf. sak PS 69/22. Formannskapet behandlet Oppstartsnotat - Handlingsprogram Østre bydel 2024-2027 den 27.04.2023, jf. sak PS 32/23, og

underveismelding Handlingsprogram Østre bydel 2024-2027 den 01.06.2023, jf.sak PS 48/23.

Denne saken redegjør for status i saken og videre fremdrift.

Statlig samarbeid om områdesatsing

Kommunal- og distriktsdepartementet har gitt tilsagn om inntil 5 millioner kroner til områdesatsing Østre bydel i 2023, og det er signert en femårig intensjonsavtale (2023-2027) om statlig samarbeid om områdesatsingen, jf. vedlegg 1. Hensikten med statlig samarbeid er å bidra til en ekstra innsats i geografisk avgrensede byområder med levekårsutfordringer, og styrke deling av kunnskap og erfaringer fra statens side.

I høst skal Sarpsborg kommune sammen med Kommunal- og distriktsdepartementet utarbeide en programbeskrivelse for avtaleperioden.

Det er intensjonsavtalen som gir grunnlag for programbeskrivelsen som skal inneholde:

- Mål og strategier
- Organisering
- Felles finansiering stat og kommune
- Plan for evaluering
- Forslag til type tiltak
- Roller og ansvar

Sarpsborg kommunes gjeldende programbeskrivelse for områdesatsing Østre bydel vil også være et utgangspunkt for arbeidet, jf. vedlegg 2.

Når programbeskrivelsen foreligger, skal det utarbeides årlige handlingsplaner. Dette gjøres også i samarbeid med Kommunal- og distriktsdepartementet. Sarpsborg kommune vil hvert år søke departementet om årlige tilskudd til å gjennomføre handlingsplanen for inneværende år. Bevilgningen avhenger av Stortingets årlige budsjettvedtak. Tilskuddet kan ikke brukes til ordinær drift i kommunen og det forutsettes at kommunen bidrar med en egenandel.

Bystyret vedtok 13. oktober 2022, at det fremmes sak til bystyret om handlingsprogram for perioden 2024-2027, som deretter rulleres årlig gjennom kommunens handlingsplan, jf. sak 69/22. Prosessen tilpasses nå framdriften som departementet har signalisert som beskrevet ovenfor. Kommunedirektøren anbefaler derfor å avslutte saksordførersaken Handlingsprogram Østre bydel 2024-2027. Videre vil årlig evaluering og handlingsprogram legges fram for formannskapet i en innstillingssak på nyåret. Denne vil forholde seg til vedtatt handlingsplan og årsbudsjett.

Status i arbeidet med områdesatsingen

Handlingsprogram Østre bydel 2023 gir oversikt over tiltak og prosjekter som det jobbes med i 2023 og som bidrar til områdesatsningens måloppnåelse, jf. vedlegg 3. Hovedprioriteringen for 2023 er å ruste opp og forberede kommunen som organisasjon på å jobbe med områdesatsingen.

Nedenfor gis en status på tiltak som gjennomføres i 2023 i regi av områdesatsing Østre bydel og som finansieres med avsatte driftsmidler til områdesatsingen i 2023.

Tiltak/ prosjekt	Beskrivelse
<i>Prosjektet «Sammen skaper vi det gode hjemstedet i Østre bydel»</i>	Et viktig fokus i områdesatsingen er å bygge relasjoner og koble sammen mennesker som både bor og jobber i Østre bydel, i tillegg til andre aktører som berøres av

	områdesatsingen. Det ble ansatt en programmedarbeider i 60% stilling i mai som skal ha ansvar for lokal ressursmobilisering og lede prosjektet. Det vil opprettes et nettverk for samhandling hvor hensikten er at blant annet beboere, frivillige, kommuneansatte og privat næringsliv møtes til jevnlige nettverksmøter. Det er opprettet dialog med ulike aktører og gjennomført medvirkningsmøter med ulike grupper og beboere, samt gjennomført arrangementer under tittelen «Åpne dører» for å skape arenaer for dialog, innspill og refleksjoner. Før jul vil det også gjennomføres ulike arrangement og innbyggedialog. Bydelsmødre vil ha oppstart i desember. Dette er et prosjekt som er gjennomført i andre områdesatsinger med stor suksess. Bydelsmødre er frivillige kvinner, primært med etnisk minoritetsbakgrunn, som har gått gjennom et opplæringsprogram om temaer som familie, helse og samfunn. Etter fullført opplæring går de ut som synlige og trygge brobyggere mellom det offentlige og sine lokalsamfunn. Det utarbeides også et undervisningsprogram for 5.-7-trinn og ungdomsskoletrinnet for å få innspill fra de unge stemmene og styrke deres deltakelse i arbeidet med Østre bydel
<i>Nærmiljøtilskudd</i>	Nærmiljøtilskudd ble lansert i mars. Hensikten er å støtte store og små tiltak som fremmer bedre levekår, skaper aktivitet og utvikling i nærmiljøet og som gir midlertidige eller varige endringer i bydelen. Det kan søkes om inntil 30 000 kroner pr aktivitet, og det er løpende søknadsfrist. Totalt 14 søknader er innvilget og tilskuddspotten på 300 000 kroner er utdelt.
<i>GNIST Innovasjon</i>	Sarpsborg kommune er en av fem kommuner som er plukket ut av DOGA – Design og arkitektur Norge, for å delta i programmet GNIST Innovasjon. Dette er en designdrevet prosess for bærekraftig steds- og næringsutvikling. Et innovasjonsteam er nå valgt til å bistå Østre bydel-arbeidet med utfordringen «Hvordan kan kulturbygging basert på kulturkvaliteter bedre levekår i byområder?». Ifølge Sentrumsplanen 2019-2031 skal Østre bydel være et tyngdepunkt for kultur. GNIST- innovasjon vil legge grunnlaget for å oppnå dette.
<i>Kvartal 88</i>	Kvartal 88 er det største investeringsprosjektet i områdesatsing Østre bydel. Kvartalet er i sentrumsplanen satt av til park, lekeplass og sosial møteplass for innbyggere i alle aldre.. Det er stort behov for å skape attraktive møteplasser som stimulerer til både fysisk og sosial aktivitet, og som styrker sosial bærekraft. Prosjektet sees i sammenheng med behovet

	for nærmiljøanlegg. Sarpsborg kommune eier deler av kvartalet og arbeidet med å erverve hele kvartalet fortsetter. For å prosjektere og kostnadsberegne etablering av parken engasjeres en konsulent på nyåret. Målet er å ferdigstille dette arbeidet i 2024 for så å gå i gang med første byggetrinn i 2025.
<i>Bydelskontor</i>	En viktig faktor for å få til medvirkning og ressursmobilisering i områdesatsingen er å etablere et bydelskontor. Et bydelskontor skal gjøre det enklere å komme i kontakt med beboere, næringsliv, frivillige og andre aktører, i tillegg til at kontoret vil være en møteplass for kommunens tjenester og brukere. Bydelskontoret skal være en arbeidsplass for programledelsen i tillegg til å være en arena for ulike medvirkningsaktiviteter. St. Mariegade 55 er valgt til bydelskontor og gjøres nå klart til åpning i november.
<i>Områdesatsingskonferanse</i>	I samarbeid med Bykraft planlegges en konferanse i desember.

Nedenfor gis status på tiltak som finansieres av statlige midler mottatt i 2023. Midlene er overførbare inntil to år.

Tiltak/prosjekt	Beskrivelse
<i>Fakta grunnlag</i>	Kunnskapsgrunnlaget oppdateres med ferskere tall og undersøkelser for å sikre at innsatsen innrettes riktig og for å kunne måle en utvikling. Undersøkelser gjennomføres i 2023 og 2024.
<i>Formidlingsprogram</i>	Oppstart av planleggingsarbeid for å utarbeide og gjennomføre formidlingsprogram om områdesatsingen. Dette for å bidra til kompetanseheving om områdesatsning som metode for innovasjon, tverrfaglig samarbeid og bærekraftsarbeid, for både eksterne og interne aktører Programmet skal kunne gjennomføres med fysiske og digitale samlinger og er under planlegging.
<i>Medvirkningsprosess</i>	Det skal etableres et nabolagshus i Gamlebygata 10. Dette skal være en åpen møteplass for ulike aktiviteter og tilbud for nærmiljøets beboere. Det er nå dialog med en lokal, ideell organisasjon om å etablere og drifte nabolagshuset gjennom en samskapingsprosess.
<i>Veiledende plan for offentlig rom (VPOR)</i>	Det er viktig for kommunen å ha et helhetlig og strategisk dokument som angir hvordan kommunen ønsker at bydelen skal utvikle seg. Derfor skal det utarbeides et verktøy for å sikre en god bo- og nærmiljøutvikling i Østre bydel og for å kunne ta i bruk utbyggingsavtaler.
<i>Prosjektmedarbeider</i>	Programmet skal styrkes med et årsverk som skal jobbe med aktiviteter i bydelen med særlig fokus på

	kommunikasjonsfaglige oppgaver.
<i>Næringslivskoordinator</i>	Se på muligheter for hvordan områdesatsingen Østre bydel kan bruke SPIN Sarpsborg Innovasjon til å nå mål knyttet til innsatsområdet JOBBE.
<i>Oppgradering av St. Maries plass</i>	Skape mer aktivitet i og rundt parken ved å teste nye løsninger og midlertidige tiltak for å styrke fysiske og sosiale nærmiljøkvaliteter. Skisser for de midlertidige tiltakene ferdigstilles høsten 2023, og gjennomføres på nyåret.

Konsekvenser økonomi, miljø og folkehelse:

Økonomi:

Sarpsborg kommune har prioritert 3 millioner kroner årlig i kommunens handlingsplan for perioden 2023-2026, for å drifte områdesatsingen. Midlene skal finansiere programledelse og prosessarbeid, og gjennomføring av tiltak og prosjekter i handlingsprogrammet.

I kommunens investeringsprogram for Østre bydel er det avsatt 18 millioner kroner til investeringer i perioden 2023-2026. Dette omfatter blant annet utvikling av kvartal 88 til park/møteplass og etablering av bydelshus. Investeringene kan også bidra til å utløse statlige og/eller regionale tilskuddsmidler.

Statlig tilskudd på inntil 5 millioner kroner fra Kommunal – og distriktsdepartementet utbetales etter signert intensjonsavtale og disponeres etter nærmere avtale med departementet. Midlene er overførbare inntil tre år.

Miljø:

Områdesatsingen vil kunne bidra til bedre miljø gjennom for eksempel fysiske og grønne tiltak som bedrer by- og bomiljøet.

Områdesatsingen vil også kunne gjøre bysentrum mer attraktivt slik at flere ønsker å bo sentralt, og bidra til mer arealeffektiv by- og samfunnsutvikling. Tilrettelegging for økt andel syklende og gående vil kunne bidra til bedre luftkvalitet og mindre slitasje på veinettet.

Folkehelse:

Bakgrunnen for områdesatsingen er blant annet at det er behov for å bedre levekårene i Østre bydel. Det er sammenheng mellom foreldres sosiale ressurser og barns helsetilstand senere i livet. Arbeid gir inntekt, sosiale fellesskap, struktur i hverdagen og en meningsfylt aktivitet – faktorer som er viktige for helsen. Personer utenfor arbeidsmarkedet har gjennomgående dårligere helse enn de som er i arbeid. Godt fungerende sosiale nettverk gir tilgang på ressurser som sosial støtte, engasjement og positive sosiale relasjoner. Dette er faktorer som igjen påvirker befolkningens helse og trivsel. Ensomhet og mangel på sosial støtte er en godt dokumentert risikofaktor. Tiltak som bedrer levekår og livskvalitet gir bedre folkehelse. Det blir viktig å synliggjøre på hvilke måter de ulike tjenestene i kommunen bidrar til å fremme livskvalitet og folkehelse blant innbyggerne som bor i og bruker Østre bydel. Tilrettelegging for økt andel syklende og gående vil kunne øke hverdagsaktiviteten og øke trafiksikkerheten.

Kommunedirektørens anbefaling:

Sak om Handlingsprogram 2024-2027 avsluttes som saksordførersak. Det legges årlig frem en innstillingssak for formannskapet som inneholder evaluering av året som er gått og årlig handlingsplan. Dette vil danne grunnlag for den årlige utbetalingen av statlige midler.